

Remiss

Handläggare

Martin Karlsson
Fiskeregleringsenheten
martin.karlsson@havochvatten.se

Datum 2025-01-30

Dnr 2025-000271

Enligt sändlista

Remiss gällande fredning av sjurygg i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller fredning av arten sjurygg i samtliga svenska havsområden.

Förslaget föreslås träda i kraft den 2025-03-01.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2025-02-21.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshanteringen på [Havs- och vattenmyndighetens webbsida](https://havochvatten.se).

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Martin Karlsson eller Martin Rydgren. Kontaktuppgifter finns i konsekvensutredningen.

Denna remiss har beslutats av avdelningschefen Mats Svensson efter föredragning av utredaren Martin Karlsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även utredaren Martin Rydgren, utredaren Gustav Enhol Blomqvist och verksjuristen Catarina Pernheim medverkat.

Mats Svensson

Martin Karlsson

Bakgrund och syfte

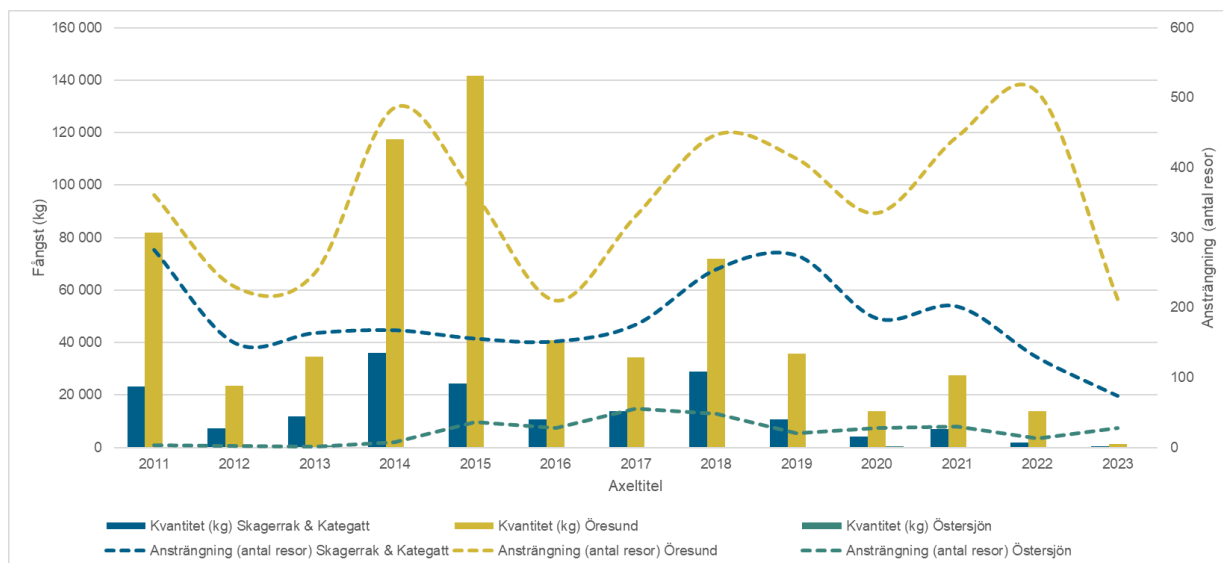
Sjurygg, även kallad stenbit (hanen) eller kvabbso (honan), finns från västkusten upp till Norrbottens skärgård.

Sjurygg kan företa långa vandringar (över 500 km), men tycks ofta återvända till sin födelseplats för att reproducera sig. Hur dess beteende ser ut i svenska vatten är okänt och det är därför svårt att avgöra storleken på lämpliga förvaltningsområden. Det är dock klarlagt att sjuryggen i Östersjön skiljer sig genetiskt från beståndet i Öresund och Kattegatt, som i sin tur skiljer sig genetiskt från beståndet i Skagerrak. Storleken på sjuryggen i Östersjön är även påtagligt mindre än i Öresund, Kattegatt och Skagerrak.

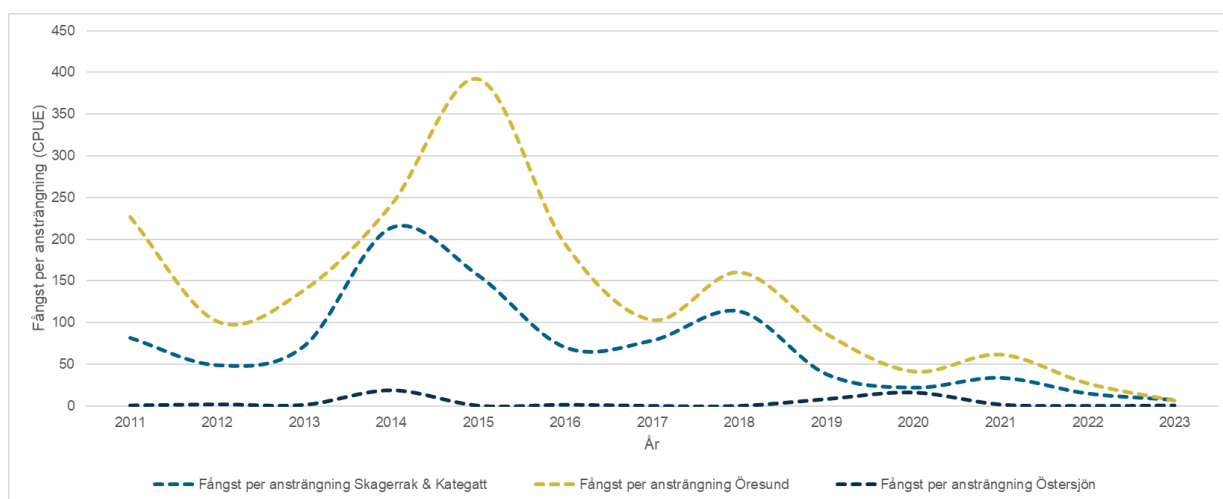
Resultaten från provfisketrålningar från SLU Aqua tyder på att bestånden i Kattegatt och Öresund har minskat signifikant jämfört med 1990-talet. SLU Aqua noterar även en minskning av medellängd i Kattegatt, vilket kan tyda på ett tidigare och alltjämt pågående högt fisketryck. Även i Östersjön, där fisketrycket är mycket lågt, tycks beståndet minska. Osäkerheten i uppgifterna är dock stor och metoder för övervakning och beståndsuppskattning bör därför utvecklas vidare. Enligt den biologiska rådgivningen från SLU Aqua är bestånden av sjurygg för närvarande sannolikt inte inom biologiskt säkra gränser i varken Skagerrak, Kattegatt, Öresund eller Östersjön. Sjurygg klassades redan 2015 som nära hotad i Europa av Internationella Naturvårdsunionen (IUCN), baserat på utvecklingen av beståndsindex främst i Norge och Island. Samma år klassades även sjurygg som nära hotad i Sverige, men i 2020 års uppdatering av SLU Artdatabankens rödlista bedömdes arten som livskraftig. Sammantaget pekar både SLU Aquas och SLU Artdatabankens bedömning på att sjuryggen i svenska vatten inte uppnår högsta skydds- eller bevarandevärde, men detta avspeglar snarare bristen på underlagsdata än en faktisk situation. Risken är därmed hög att beståndssituationen är så allvarlig att bestånden inte kan återhämta sig om arten inte fredas.

Totalt landades 3,2 ton sjurygg i Sverige 2023, vilket är den lägsta noteringen sedan tidsseriens början år 2011 och en minskning med 98 procent jämfört med 2011 (143 ton). Sjuryggen fiskas i första hand för beredning av rom (som marknadsförd under namnet stenbitsrom). Fisket i Öresund har sedan 2011 stått för cirka 80 procent av Sveriges totala landningar av sjurygg. Öresund är också traditionellt det område där det största riktade fisket efter sjurygg sker i Sverige.

Fisket sker främst med stormaskiga bottenbotten satta nät, såsom piggvarsnät, men även med grimgarn och (tidigare) torsknät, i anslutning till sjuryggens lekperioden under februari–april. Sett över perioden 2011–2023 har de totala landningarna av sjurygg varierat mellan 3,2 ton och 197 ton, där perioder med höga fångster följts av några år med lägre fångster utan någon statistiskt säkerställd trend. Svenska landningar i det riktade fisket med passiva redskap har under perioden 2011–2023 minskat i både Västerhavet och Östersjön (Figur 1). Av fiskets rapportering, speciellt i Öresund, framgår att fångstminskningen inte endast beror på minskad fiskeintensitet eftersom ansträngningen i fisket är fortsatt hög och trots detta ökar inte fångsterna (Figur 2).

Figur 1. Fångst (kg) och ansträngning (antal resor) [sekundär axel] per fångstområde, småskaligt fiske, år 2010–2023

Figur 2. Fångst per ansträngning (cpue), småskaligt fiske, år 2010–2023

Länsstyrelsen i Skåne har under flera år noterat den negativa utvecklingen av sjurygg i Öresund. Länsstyrelsen har därför begärt att Havs- och vattenmyndigheten ska stoppa fisket efter sjurygg i Öresund. Havs- och vattenmyndigheten delar länsstyrelsen uppfattning att beståndssituationen i Öresund är så allvarlig att fisket bör stoppas.

Mot bakgrund av den fleråriga negativa beståndsutvecklingen i samtliga svenska vatten gör Havs- och vattenmyndigheten också den bedömningen att det riktade fisket efter sjurygg inte bara bör förbjudas i Öresund utan i samtliga svenska havsområden. Att fortsätta ett riktat fiske efter sjurygg bedöms inte vara långsiktigt hållbart och försvåra möjligheterna att bygga upp bestånden till hållbara nivåer som åter tillåter ett begränsat nyttjande.

Även i Danmark har den negativa beståndsutvecklingen uppmärksammat och Danmark har därför förbjudit riktat fiske efter sjurygg under 2025. Detta innebär att den sjurygg som Sverige nu föreslås ska fredas inte heller fångas i ett danskt fiske, varför förutsättningarna för återuppbyggnaden av bestånden ökar, speciellt i Öresund.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna föreskriftsändringar med motivering

Föreskrifter som berörs

3 kap. 1 § Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.

Bemyndigande

2 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Ikraftträdande

Föreskriftsändringen planeras att träda i kraft den 1 mars 2025.

3 kap. 1 §

Gemensamma fiskebestämmelser – fredade arter

Nuvarande lydelse:	Föreslagen lydelse:
Det är förbjudet att fiska skärkniv, havsnejonöga, småfläckig rödhaj, brugd, sillhaj (håbrand), slätrocka, knaggrocka, majfisk, staksill, blåfenad tonfisk, atlantstör och ål. Det är inte heller tillåtet att hålla ål i fisksump. Förbudet att fiska efter ål eller att hålla ål i sump gäller inte den befälhavare som har beviljats ett fisketillstånd att fiska ål enligt bestämmelserna i bilaga 10.	Det är förbjudet att fiska skärkniv, havsnejonöga, småfläckig rödhaj, brugd, sillhaj (håbrand), slätrocka, knaggrocka, majfisk, staksill, blåfenad tonfisk, atlantstör, <u>sjurygg</u> och ål. Det är inte heller tillåtet att hålla ål i fisksump. Förbudet att fiska efter ål eller att hålla ål i sump gäller inte den befälhavare som har beviljats ett fisketillstånd att fiska ål enligt bestämmelserna i bilaga 10.

Motivering

Sjurygg har under många år haft en negativ beståndsutveckling i samtliga svenska vatten. Havs- och vattenmyndigheten gör därför bedömningen att svenskt riktat fisket efter sjurygg behöver förbjudas för att på så sätt möjliggöra att bestånden kan byggas upp till hållbara nivåer innan ett fortsatt fiske åter ska kunna tillåtas.

Bilagor:

Bilaga 1: Konsekvensutredning

Bilaga 2: Sändlista